

СТ А Н О В И Щ Е

От: *доц. д-р Диана Димитрова Петрова*
УНСС - София; катедра „Счетоводство и анализ“
Научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“

Относно: *дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (Счетоводна отчетност в нефинансовия сектор)“ в УНСС.*

Автор на дисертационния труд: *Калинка Христова Илиева*
Тема на дисертационния труд: *„Счетоводно представяне на дейността по сегменти на предприятията от нефинансовия сектор в условията на глобализация“*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед №76/18.01.2022 г. на Зам.-ректора по НИД и международно сътрудничество на УНСС.

1.Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към *катедра „Счетоводство и анализ“, Финансово-счетоводен факултет на УНСС по научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (Счетоводна отчетност в нефинансовия сектор)“*, професионално направление 3.8. Икономика. Съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 964/20.04.2015 г. Калинка Христова Илиева е зачислена в редовна докторантура. През 2017 г. формата на докторантурата е трансформирана в задочна със Заповед № 2869/01.12.2017 г. на Зам.-ректора по НИД на УНСС. Докторантката е положила успешно всичките си изпити и изцяло е изпълнила индивидуалния си учебен план. Съгласно Заповед на Ректора на УНСС №188/01.02.2022 г. е отчислена от докторантура с право на защита на

дисертационен труд, считано от 25.01.2022 г., поради положително решение на обучаващата катедра за готовността за защита на дисертацията пред научно жури.

2.Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е разработен в обем от 297 страници. В структурно отношение включва увод, три глави, заключение, библиография, списък на фигурите, графиките и таблиците, таблица с използвани съкращения и приложение – анкетна карта, използвана за провеждане на емпирично анкетно проучване.

В увода убедително са аргументирани актуалността и значимостта на темата на дисертационния труд. Те произтичат от: нарастването на ролята и значението на счетоводната информация за дейността по сегменти на предприятията от нефинансовия сектор в съвременните условия на глобализация; ограничеността на теоретико-практическите изследвания у нас, разглеждащи тази проблематика и възможността за реална практическа приложимост на резултатите от научното изследване.

Сполучливо са определени обектът и предметът на изследване в дисертационния труд. Правилно са дефинирани основната цел и задачите, които е необходимо да се решат за нейното постигане. Те определят структурата на разработката и подходите при изследването на проблематиката. Поставените пет задачи, които са взаимнообвързани, се използват като опорни пунктове за обособяване на теоретичната и емпиричната част на дисертационното изследване.

Ясно и точно са формулирани изследователската теза и поддържащите я три хипотези. Представени са изследователските методи и подходи, приложени за постигане на целта и задачите на научното изследване и за обосноваване на резултатите от него, както и ограничителните условия при провеждането му.

При разработването на дисертацията докторантката е проучила значителна по обем българска и чуждестранна литература, в това число научни трудове на наши и чужди автори в областта на счетоводството и в други научни области, свързани с изследваните проблеми, специализирани периодични издания, издания на национални и международни организации, нормативни актове и други литературни източници. Дисертационното изследване се основава и на резултатите от проучването на практиката и финансовите отчети на предприятия от нефинансовия сектор, оповестяващи информация за дейността си по сегменти, както и на резултатите от проведено анкетно проучване.

Библиографията включва 123 източника, в това число 26 на български език, 50 на чужд език, 16 нормативни документа и 31 интернет

източника. Проучените информационни източници са актуални, коректно са използвани и цитирани.

Стилът на изложение в дисертационния труд е ясен и логичен и съответства на изискванията за научно изследване.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Получените резултати и направените изводи от научното изследване доказват по безспорен начин основната теза и обвързаните с нея хипотези. В хода на изследването се доказва, че в съвременните условия на глобализация все повече нараства значимостта на счетоводната информация, представяща дейността на предприятията от нефинансовия сектор по отделни съставни сегменти и това поражда необходимост от задълбочено изследване на теоретичните и приложни проблеми при нейното създаване и оповестяване, предлагане на подходящи подходи за решаването им и насоки за усъвършенстване на отчитането по сегменти.

В първата глава на дисертационния труд са изследвани ролята и значението на счетоводната информация за дейността по сегменти в два аспекта: за управленските органи на предприятието и за външните потребители на информацията от финансовите отчети. Стига се до извода, че е особено важно в предприятията да се постигне ефективна организация на отчитането по сегменти, при спазване на действащите регулаторни изисквания, с цел осигуряване на сегментна информация, максимално съответстваща на информационните потребности на вътрешните и външните потребители. Защиатава се мнението, че оповестяването на информация за дейността по сегменти е ключова предпоставка за повишаване на прозрачността и полезността на информационното съдържание на финансовите отчети на широкодиверсифицираните предприятия. На основата на направения ретроспективен анализ на регулаторните изисквания, свързани с представянето на дейността на предприятията по сегменти, е обоснована значимостта на стандартите за сегментно отчитане и е аргументирана необходимостта от прилагане на единни изисквания за оповестяване на сегментна информация във финансовите отчети в глобален план с оглед постигане на висока степен на прозрачност и сравнимост. Систематизирани са резултатите от провеждани научни изследвания в световен мащаб, доказващи значението и полезността на оповестяваната от предприятията сегментна информация.

Във втората глава на обстойно и задълбочено изследване са подложени теоретико-методологичните и организационните аспекти на счетоводното представяне на дейността по сегменти на предприятията в съвременните условия и са анализирани в критичен план нормативните

изисквания в тази област. Открити са ключовите проблемни области при отчитането по сегменти, представени са възможни подходи за решения и конкретни насоки за внасяне на подобрения. Специално внимание е обърнато на качествените характеристики, които оповестяваната сегментна информация трябва да притежава, за да отговори на нуждите на потребителите на финансовите отчети и да бъде полезна за вземане на обосновани икономически решения.

Представеното в третата глава на дисертацията емпирично изследване е реализирано в две направления: 1) изследване на оповестяванията за дейността по сегменти във финансовите отчети на предприятия от нефинансовия сектор; 2) анкетно проучване относно ролята, значението и полезността на оповестяваната сегментна информация сред потребители на финансовите отчети. Чрез тези две направления е постигната задълбоченост при изследването на практиката на счетоводното представяне на дейността по сегменти и идентифицираните проблемни области в практикоприложен аспект са анализирани както от гледна точка на съставителите на финансовите отчети, така и от гледна точка на външните потребители на информацията от тях. На базата на прецизен, подробен и задълбочен анализ на данните и резултатите от емпиричното изследване са направени конкретни изводи, препоръки и предложения за усъвършенстване на практиката в областта на счетоводното представяне на дейността на предприятията по отделни съставни сегменти.

При разработването на дисертацията е постигната поставената основна цел и са изпълнени дефинираните изследователски задачи. На основата на проведеното емпирично изследване е установена верността на изводите и резултатите от теоретичното изследване. В края на всяка глава на разработката се съдържат изводи и обобщения от направените изследвания на теоретичните и приложни проблеми при създаването и оповестяването на счетоводна информация за дейността на предприятията по сегменти. Направените оценки, изводи, предложения и препоръки в резултат на изследванията в трите глави са база за извеждане на най-важните постижения и приноси в дисертационния труд.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Считам, че формулираните от дисертант Калинка Илиева приноси, посочени в автореферата и в заключението на дисертационния труд, са добре обосновани и отговарят на действителните постижения и резултати от дисертационното изследване. Основните приноси с научно-приложен характер са:

1. Обосновани са ролята и значението на счетоводната информация за дейността на предприятията по сегменти за целите на управлението им и за нуждите на външните потребители на финансовите отчети в съвременните условия на глобализация и е аргументирана необходимостта от усъвършенстване на отчитането по сегменти в съответствие с нарастващите информационни потребности и изисквания.

2. Изследвани са теоретико-методологичните и организационните аспекти на счетоводното представяне на дейността на предприятията по сегменти върху базата на съвременната международна регулаторна рамка на финансовата отчетност с критичен анализ на отделни регулации в нея.

3. Открити са главните проблемни области при създаването и оповестяването на счетоводна информация за дейността на предприятията по сегменти и са направени научнообосновани и практически реализирани препоръки и предложения за решаване на проблемите и за внасяне на подобрения във финансовото отчитане по сегменти.

4. Изведени са качествените характеристики на оповестяваната от предприятията сегментна информация и са очертани възможности за повишаване на нейната полезност за вземане на обосновани икономически решения в условията на съвременната глобална бизнес среда при съобразяване с основното ограничение „разходи-ползи”.

5. На основата на резултатите от направено емпирично изследване са открити ключови практикоприложни проблеми и са предложени конкретни насоки за усъвършенстване на счетоводното представяне на дейността по сегменти на предприятията от нефинансовия сектор и за оптимизиране на информационното съдържание на сегментните оповестявания.

6. Дефинирани са проблемни области, които ограничават полезността на оповестяваната от предприятията сегментна информация в съвременните условия.

Важно е да се подчертае, че представените в дисертационния труд предложения за решаване на изследваните проблеми и насоки за усъвършенстване на счетоводното представяне на дейността по сегменти в условията на глобализация могат да се използват в практиката на предприятията, оповестяващи сегментна информация. Съдържащите се приноси моменти в дисертацията, по мое виждане, обогатяват и доразвиват съществуващите знания в изследваната област и имат значение за усъвършенстване на съществуващата практика.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Дисертантът има шест самостоятелни научни публикации по темата на дисертационния труд. Те осигуряват необходимото публично

представяне на резултатите от дисертационното изследване. Отделни части от дисертацията са публикувани в специализирани научни издания под формата на статии и доклади и са представени на международни научни конференции в страната и чужбина. Две от публикациите /научен доклад и статия/ са в чужбина, на английски език.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът на дисертацията е в обем от 53 страници. В структурно и в съдържателно отношение е изготвен в съответствие с установените изисквания. Представа достоверно, в синтезиран вид и в достатъчна степен съдържанието на дисертационния труд, резултатите и приносните моменти в него. Съдържа и декларация от автора за оригиналност на проведеното изследване.

7.Критични бележки, препоръки и въпроси

Всички мои критични бележки и препоръки, които в качеството ми на научен ръководител съм отправяла при разработването на дисертационния труд, са коректно и добросъвестно отразени от докторант Калинка Христова Илиева.

8.Заклучение

Дисертационният труд на Калинка Христова Илиева представлява самостоятелно, оригинално, завършено и задълбочено научно изследване, което напълно отговаря на изискванията за присъждане на образователната и научна степен „доктор“. Дисертационното изследване притежава не само научна стойност, но и практическа приложимост и съдържа значими научно-приложни резултати.

Всичко изложено по-горе в становището ми дава достатъчно основание да изразя категорично своята **положителна оценка** и с пълна убеденост да предложи на уважаемите членове на научното жури да дадат своя положителен вот за присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на **Калинка Христова Илиева** по научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (Счетоводна отчетност в нефинансовия сектор)“, професионално направление 3.8. Икономика в УНСС.

22.02.2022 г.
гр. София

Подпис:
/доц. д-р Диана Петрова/